

Ponowoczesne kategorie interpretacyjne. Teksty i obrazy
Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

<p>Kierunek studiów filologia polska nauczycielska</p> <p>Ścieżka -</p> <p>Jednostka organizacyjna Wydział Polonistyki</p> <p>Poziom kształcenia drugiego stopnia</p> <p>Forma studiów studia stacjonarne</p> <p>Profil studiów ogólnoakademicki</p> <p>Obligatoryjność fakultatywny</p>	<p>Cykl kształcenia 2022/23</p> <p>Kod przedmiotu UJ.WPIFPNS.2C0.620637527cd25.22</p> <p>Języki wykładowe Polski</p> <p>Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Tak</p> <p>Dyscypliny Literaturoznawstwo</p> <p>Klasyfikacja ISCED 0232 Literatura i językoznawstwo (lingwistyka)</p> <p>Kod USOS WPI/opc./1/I, WPI/opc./1/II</p>
Koordinator przedmiotu	Anna Włodarczyk
Prowadzący zajęcia	Sebastian Borowicz, Anna Włodarczyk

Okres Semestr 3	<p>Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się zaliczenie na ocenę</p> <p>Sposób realizacji i godziny zajęć wykład: 30</p>	Liczba punktów ECTS 3.0
---------------------------	---	-----------------------------------

Okres Semestr 4	<p>Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się egzamin</p> <p>Sposób realizacji i godziny zajęć wykład: 30</p>	Liczba punktów ECTS 3.0
---------------------------	---	-----------------------------------

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z najnowszymi koncepcjami interpretacyjnymi i estetycznymi w zakresie możliwości wykorzystania ich w procesie edukacji, pracy z tekstami i obrazami. Nacisk położony jest na praktyczny aspekt zajęć, których celem staje się kształcenie umiejętności i rozwijanie kompetencji interpretatorskich przyszłych polonistów. Dlatego opcja nastawiona jest na wyposażenie studentów w narzędzia i klucze, niezbędne w podejmowaniu samodzielnych prób interpretacji tekstów kultury (tekstów literackich, arcydzieł filmowych, fotograficznych i malarskich).
----	--

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	zna i rozumie podstawowe tendencje literatury polskiej XX i XXI wieku w kontekście światowym, orientuje się w najważniejszych zjawiskach programowych i ideowych, zna przedstawicieli oraz główne teksty pisarzy reprezentatywnych dla pokoleń i grup literackich tego okresu;	FPN_K2_W01	zaliczenie na ocenę, projekt
W2	zna i rozumie najważniejsze koncepcje teoretycznoliterackie, zna głównych ich przedstawicieli oraz teksty je reprezentujące;	FPN_K2_W01, FPN_K2_W02	zaliczenie na ocenę, projekt
W3	ma wiedzę specjalistyczną w zakresie teorii i historii sztuki w powiązaniu z tekstami literackimi w aspekcie nowoczesnej edukacji	FPN_K2_W01	zaliczenie na ocenę, projekt
W4	wyказuje się uporządkowaną, pogłębioną i szczegółową wiedzą z zakresu terminologii, teorii oraz kierunków badań i metodologii w obrębie dyscyplin objętych kształceniem polonistycznym;	FPN_K2_W01, FPN_K2_W02	zaliczenie na ocenę, projekt
W5	zna w stopniu pogłębionym metody interpretacji i analizy tekstu literackiego;	FPN_K2_W01	zaliczenie na ocenę, projekt
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	umie zinterpretować współczesny tekst literacki, umieścić go w kontekście kulturowym, historycznym, polityczno-społecznym, antropologicznym oraz biograficznym; umie odnieść tekst literacki do innego dzieła sztuki.	FPN_K2_U05, FPN_K2_U06, FPN_K2_U08, FPN_K2_U10	zaliczenie na ocenę, projekt
U2	twórczo wykorzystuje znajomość literatury polskiej i powszechnej oraz metodologii literaturoznawczej w formułowaniu hipotez interpretacyjnych w mowie i w piśmie; umie w stopniu zaawansowanym posługiwać się ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla wybranych dziedzin objętych kształceniem polonistycznym;	FPN_K2_U02, FPN_K2_U03, FPN_K2_U05	zaliczenie na ocenę, projekt
U3	posiada umiejętność integrowania wiedzy w zakresie nauk humanistycznych, potrafi prowadzić działania interdyscyplinarne w praktyce zawodowej; umie budować krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów wytworów kultury, stosuje różnorodne podejścia, uwzględnia nowe osiągnięcia humanistyki; prezentuje swoje stanowisko w różnych formach i w różnych mediach (tradycyjnych i elektronicznych);	FPN_K2_U03, FPN_K2_U08, FPN_K2_U09, FPN_K2_U10	zaliczenie na ocenę, projekt

U4	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozbudowywać umiejętności metodyczne, pedagogiczne oraz wykorzystywać je w doskonaleniu praktyki dydaktycznej w zakresie łączenia szeroko rozumianej wiedzy edukacyjnej, literaturoznawczej i kulturowej;	FPN_K2_U05, FPN_K2_U08, FPN_K2_U09, FPN_K2_U10	zaliczenie na ocenę, projekt
U5	wykrywa i określa zależności oraz związki typologiczne między tekstami literackimi oraz między literaturą a arcydziełami filmu, fotografii i malarstwa, prowadzi na poziomie podstawowym pracę badawczą o charakterze polonistycznym pod kierunkiem prowadzącego	FPN_K2_U01, FPN_K2_U02, FPN_K2_U03, FPN_K2_U05	zaliczenie na ocenę, projekt
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	ma świadomość znaczenia języka polskiego i literatury polskiej w życiu społecznym i potrafi te kompetencje wykorzystać w działalności naukowej, medialnej i oświatowej; ma świadomość roli polonistyki i jej wpływu na kształtowanie poczucia tożsamości narodowej młodego pokolenia, jego stosunku do rodzimej kultury i języka oraz ich postaw estetycznych, aksjologicznych i społecznych; dostrzega konieczność kształcenia kompetencji literackich i kulturowych społeczeństwa oraz przygotowywania młodego pokolenia do uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym kraju.	FPN_K2_K02, FPN_K2_K03, FPN_K2_K04, FPN_K2_K05	zaliczenie na ocenę, projekt
K2	aktywnie rozwija swoje polonistyczne kompetencje poprzez ustawiczną lekturę tekstów literackich, krytycznych i naukowych;	FPN_K2_K02	zaliczenie na ocenę, projekt
K3	uczestniczy aktywnie w życiu społecznym i kulturalnym, wykorzystując znajomość relacji między różnymi dziedzinami sztuki; rozpoznaje wartości, jakie niesie różnorodność kulturowa wyrażana w literaturze i sztuce;	FPN_K2_K03, FPN_K2_K05	zaliczenie na ocenę, projekt
K4	ma świadomość wpływu polonistycznej edukacji na kształtowanie etycznych i estetycznych postaw młodego pokolenia oraz formowanie się ich poczucia tożsamości narodowej, stosunku do rodzimej kultury i języka oraz tradycji europejskiej;	FPN_K2_K04, FPN_K2_K06	zaliczenie na ocenę, projekt
K5	ma pogłębioną świadomość znaczenia relacji pomiędzy literaturami różnych narodów dla polskiej i światowej kultury współczesnej oraz między literaturą i innymi dziedzinami sztuki.	FPN_K2_K02	zaliczenie na ocenę, projekt
K6	wykazuje gotowość do kształtowania świadomości kulturowej społeczeństwa poprzez propagowanie literatury i czytelnictwa	FPN_K2_K06	zaliczenie na ocenę, projekt
K7	zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy polonistycznej, rozumie potrzebę stałego jej uzupełniania i rozwijania	FPN_K2_K02	zaliczenie na ocenę, projekt
K8	potrafi współdziałać i pracować w grupie, wykorzystuje nabyte w ten sposób umiejętności i doświadczenia w procesie kształcenia innych osób; potrafi porozumiewać się, współdziałać i pracować w grupie, właściwie określając zadania swoje i pozostałych członków grupy	FPN_K2_K03	zaliczenie na ocenę, projekt

Bilans punktów ECTS

Semestr 3

Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć	
wykład	30	
przygotowanie projektu	30	
przygotowanie do zajęć	30	
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90	ECTS 3.0
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 30	ECTS 1.0

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Semestr 4

Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć	
wykład	30	
przygotowanie do zajęć	30	
przygotowanie projektu	30	
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90	ECTS 3.0
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 30	ECTS 1.0

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu
1.	Warsztaty interpretacji tekstu: etyczne zderzenia z Innością (interpretacja na wybranym przykładzie).	W1, U1, U3, K2
2.	Kierunki współczesnej interpretacji tekstu literackiego. Etyczność - doświadczenie lektury tekstu.	W3, W4, W5, U3, K2
3.	Współczesna filozofia jako baza dla etycznych kategorii interpretacyjnych.	W4, W5, U3, K2
4.	Odpowiedzialność, kontrsygnatura i doświadczenie jako kategorie interpretacyjne.	W4, W5, U1, U2, U3, U4, U5, K2, K5, K8

5.	Doskonalenie warsztatu interpretatorskiego (na podstawie współczesnej prozy i filmu, obrazu).	W1, W2, W3, W4, W5, U1, U2, U3, U4, K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8
6.	Etyka introspekcji - etyka wrażliwości - etyka pluralizmu: zagadnienie etycznych kategorii interpretacyjnych.	W4, W5, U3, K2
7.	Doskonalenie warsztatu interpretatorskiego wobec jednostkowej lektury tekstu (na podstawie współczesnej prozy, słuchowiska radiowego, spektaklu).	W1, W2, W3, W4, W5, U1, U2, U3, U4, U5, K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8
8.	Ponowoczesność, interpretacja: podstawowe kategorie i definicje;	W1, W2, W3, W4, U3, K3, K6
9.	Kultura wizualna i kultura obrazowa – podstawowa terminologia.	W1, W2, W3, W4, K3, K5, K6
10.	Przed obrazem – co pozwala zobaczyć oko ponowoczesne (alfabetyzm wizualny, antropologia spojrzenia, relacja oko – wzrok – spojrzenie, „pokazywanie widzenia”, reżymy skopiczne i „figury” widzenia, spojrzenie jako gest kulturowy)	W3, W4, W5, U4, U5
11.	Kierunki współczesnej interpretacji obrazu: obraz w perspektywie nowoczesnej historii sztuki i estetyki	W1, W2, W3, W4, W5, U3, U4, U5, K4, K6
12.	Warsztaty interpretacji obrazu (interpretacja na wybranym przykładzie)	W1, W2, W3, W4, W5, U1, U2, U3, U4, K2, K4
13.	Język form wizualnych – czytanie obrazu: obraz jako tekst ikoniczny; obraz w perspektywie narratologicznej - obraz jako opowieść;	W1, W2, W3, W4, W5, U1, U2, U3, U4, U5, K2, K3, K4, K5
14.	Obraz poza perspektywą metafizyczną i semiotyczną (relacja podmiot-przedmiot; paradygmat reprezentacjonistyczny) i wejście w eksperymentalny obszar tożsamości metamorficznej oraz transhumanistycznej w ponowoczesnym ujęciu relacji tekst-obraz; reinterpretacja obrazów z perspektywy bytów ożywionych (empsychoi) oraz działających, obrazy jako instauranty – byty sprawcze nie tyle znaczące, ile oddziałujące;	W1, W2, W3, W4, W5, U1, U2, U3, U4, U5, K2, K4, K5

Informacje rozszerzone

Semestr 3

Metody nauczania:

analiza tekstów, metoda sytuacyjna, inscenizacja, burza mózgów, wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków

Rodzaj zajęć	Formy zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
wykład	zaliczenie na ocenę, projekt	Warunkiem zaliczenia semestru opcji jest: - obecność na zajęciach; - aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz wykonanie na koniec semestru pracy projektowej polegającej na zinterpretowaniu wybranego dzieła wizualnego lub literackiego. Ocena końcowa będzie sumą ocen cząstkowych z obu semestrów.

Semestr 4

Metody nauczania:

analiza tekstów, metoda projektów, metoda sytuacyjna, inscenizacja, burza mózgów, wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza przypadków

Rodzaj zajęć	Formy zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
wykład	zaliczenie na ocenę, projekt	Warunkiem zaliczenia semestru opcji jest: - obecność na zajęciach; - aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz wykonanie na koniec semestru pracy projektowej polegającej na zinterpretowaniu wybranego dzieła wizualnego lub literackiego. Ocena końcowa będzie sumą ocen cząstkowych z obu semestrów.

Wymagania wstępne i dodatkowe

obecność obowiązkowa

Literatura

Obowiązkowa

1. Filozofia i etyka interpretacji, red. A. F. Kola, A. Szahaj, Kraków 2007.
2. Włodarczyk A., Etyka interpretacji tekstu literackiego. Postmodernizm. Humanizm. Dydaktyka, Kraków 2014.
3. Włodarczyk A., Ku etyce odczytania tekstu. Wartość Literatura. Dialog, [w:] Wartościowanie a edukacja polonistyczna, red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2008.
4. Antropologia kultury wizualnej, red. I. Kurz, Ł. Zaremba, Warszawa 2012 (wybór)
5. Intersemiotyczność. Literatura wobec innych sztuk (i odwrotnie), red. S. Balbus, A. Hejmej, J. Niedźwiedź, Kraków 2004, (wybrane artykuły)
6. Wunenburger J.J, Filozofia obrazów, Gdańsk 2011 (wybór).
7. Ut pictura poesis, pod red. M. Skwary i S. Wysłouch, Gdańsk 2006 (wybór)
8. Borowicz S., Przygodność i polimatia. Humanistyczne konteksty badań nad rzeczami i obrazami, [w:] tegoż, Reliefy rozmazane, Kraków 2020.

Dodatkowa

1. Attridge D., Jednostkowość literatury, przeł. P. Mościcki, Kraków 2007.
2. Bruner J., Kultura edukacji, Kraków 2006.
3. Włodarczyk A., Postmodernistyczne kontrowersje wokół humanizmu. Wyzwania edukacji wobec poszukiwań współczesnej koncepcji kształcenia, [w:] Szkice o pograniczach nauki, red. F. Czech, P. Ścigaj, A. Włodarczyk, Kraków 2007
4. D. Heck, W stronę morfologii kultury, Wrocław 2011
5. P. Bourdieu, Reguły sztuki, przekł. A. Zawadzki, Kraków 1998
6. Ikoniczne i literackie teksty w przestrzeni nowoczesnej dydaktyki, red. A. Pilch, M. Rusek, Kraków 2015 (wybrane teksty)
7. Kulturowa teoria literatury. Poetyki, problematyki, interpretacje, red. T. Walas, R. Nycz, Kraków 2012 (wybór)

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
FPN_K2_W01	Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu literaturoznawstwa w perspektywie synchronicznej i diachronicznej oraz teorii literatury, w tym w kontekście literatury i kultury europejskiej
FPN_K2_W02	Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane fakty z procesu historycznoliterackiego w obrębie literatury polskiej
FPN_K2_U05	Absolwent potrafi wykorzystywać wiedzę przedmiotową do kształtowania kompetencji interpretacyjnych i językowych uczniów szkół ponadpodstawowych; adekwatnie dobierać, tworzyć i testować materiały, środki i metody pracy w celu samodzielnego projektowania i realizowania działań edukacyjnych, zgodnie z potrzebami uczniów oraz zmianami zachodzącymi w świecie i nauce; adaptować najnowsze teorie i opisy naukowe dla potrzeb dydaktyki szkolnej
FPN_K2_U06	Absolwent potrafi personalizować proces nauczania polonistycznego i wychowania na etapie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej; ze szczególnym uwzględnieniem uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych
FPN_K2_U08	Absolwent potrafi rozwijać kompetencje kluczowe uczniów szkoły podstawowej i ponadpodstawowej, zwracając szczególną uwagę na kreatywność, innowacyjność i umiejętność samodzielnego, jak również zespołowego rozwiązywania problemów i krytyczne myślenie
FPN_K2_U10	Absolwent potrafi analizować i oceniać własne działania dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, projektować ścieżkę własnego rozwoju, obejmującą samokształcenie zawodowe, samodoskonalenie, a także profilaktykę wypalenia zawodowego
FPN_K2_U02	Absolwent potrafi z wykorzystaniem specjalistycznego języka dyskursów literaturoznawczych i językoznawczych, zachowując zasady poprawności językowej, przeprowadzić wnikliwą i wielostronną ustną i pisemną analizę i interpretację złożonych tekstów literackich z różnych epok oraz zjawisk z zakresu językoznawstwa
FPN_K2_U03	Absolwent potrafi biegle prezentować wyniki swoich ustaleń interpretacyjnych zgodnie z zasadami retoryki i z wykorzystaniem różnorodnych narzędzi i technik przekazu
FPN_K2_U09	Absolwent potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role; a także kierować pracą zespołową uczniów szkoły podstawowej i ponadpodstawowej; współpracować z innymi osobami tworzącymi społeczność szkolną i lokalną
FPN_K2_U01	Absolwent potrafi samodzielnie tworzyć teksty specjalistyczne spełniające standardy rozpraw naukowych w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa
FPN_K2_K02	Absolwent jest gotów do wykazywania się niezależnym i krytycznym podejściem do funkcjonujących dyskursów i ich uwarunkowań ideologicznych
FPN_K2_K03	Absolwent jest gotów do porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk; budowania relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu kształcenia, dialogowego rozwiązywania konfliktów i tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią; promowania szeroko rozumianej kultury humanistycznej; współpracy w podejmowaniu działalności na rzecz środowiska społecznego
FPN_K2_K04	Absolwent jest gotów do poprawnego posługiwania się językiem ojczystym z zachowaniem troski o kulturę i etykę wypowiedzi własnej i uczniów oraz o ochronę polskiego dziedzictwa językowo-kulturowego; promowania odpowiedzialności w świecie mediów cyfrowych
FPN_K2_K05	Absolwent jest gotów do posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w pracy nauczycielskiej, kierując się przede wszystkim szacunkiem dla każdego człowieka; świadomego określania swojej postawy wobec fundamentalnych celów edukacji, a także różnych aspektów filozofii nauczania
FPN_K2_K06	Absolwent jest gotów do animowania, organizacji i merytorycznego przygotowania wydarzeń kulturalnych, w tym festiwali literackich, uroczystości okolicznościowych, konkursów i warsztatów edukacyjnych popularyzujących wiedzę z zakresu literatury i języka polskiego z kontekstowym odniesieniem do historii i kultury powszechnej, zwłaszcza europejskiej